

'EN WAT DOEN WE
MORGEN MET HET WATER
IN FRYSLÂN EN HET
WESTERKWARTIER?'

VOORWOORD

Dit verkiezingsprogramma ***“En wat doen we morgen met het water in Fryslân en het Westerkwartier?”*** is geschreven in de herfst van 2022. Het beschrijft de algemene uitgangspunten en wensen van de FNP voor het water- en zuiveringsbeheer bij Wetterskip Fryslân voor Fryslân en het Westerkwartier.

De commissie is haar er terdege van bewust dat wij in onzekere tijden leven. Aan de rand van Europa, in Oekraïne, is het oorlog. Deze oorlog bedreigt ook ons en heeft grote economische en financiële gevolgen voor ons land. De inflatie is hoog, de rente stijgt en de energieprijzen gaan door het dak. Dat geldt ook voor Wetterskip Fryslân. De krapte op de arbeidsmarkt en het gebrek aan materialen en grondstoffen komt daar nog eens bij. Het maakt de planning en de bekostiging van het werk er niet gemakkelijker op.

Toch houden wij vertrouwen en kiezen als FNP voor onze eigen aanpak, met beide benen op de grond. Daarbij laten wij ons leiden door de 7 kernwaarden van de FNP: democratisch, federalistisch, internationaal, eigen taal en cultuur, ondernemerszin, solidariteit en duurzaam.

Bert Vollema
Listlûker FNP Wetterskip

Bert Vollema:

**'TOCH HOUDEN WIJ
VERTROUWEN EN KIEZEN
ALS FNP VOOR ONZE EIGEN
AANPAK, MET BEIDE
BENEN OP DE GROND.'**

INHOUD

Voorwoord	2
Inleiding	6
Het waterschap	6
Ontwikkeling	7
1. Veilig	8
Zeedijk – primaire kering	8
Waddeneilanden en regionale keringen	9
2. Schoon en gezond water	10
Grondwater	10
Schoon water	11
3. Natuur en landbouw	12
Boeren met de natuur	12
Veenweide en funderingsschade	12
Grutte en Lytse Bouhoeke	13
Het weidegebied (de Greidhoeke)	13
4. Voldoende zoet water	14
5. Biodiversiteit en klimaatadaptatie	15
Ambitie	15
Exoten	15
Weidevogelland	16
Visstand	16
Klimaatadaptatie	16
6. Betaalbaar	17
Belasting	17
Met minder meer doen	17
Waar hebben wij aan gewerkt?	18
De 7 kernwaarden van de FNP	20
De kandidaten op de lijst	21

Het waterschap

Wetterskip Fryslân ontwikkelt zich tot een moderne organisatie die midden in de maatschappij staat. Zelfbewust als het gaat om kennis van watergerelateerde zaken, is innovatief, maakt gebruik van de modernste technieken, staat met beide benen op de grond en steekt haar voelhorens uit in de gemeenschap. Middels heldere voorlichting legt het waterschap aan onze inwoners uit hoe en waarom zij haar taken uitvoert. De rayonbeheerders werken pro-actief en zijn het persoonlijk aanspreekpunt voor het contact met onze inwoners. Samenwerking met andere overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven is vanzelfsprekend. Het waterschapswerk moet in het basis en voortgezet onderwijs meer aandacht krijgen. Via open dagen in het waterschapshuis, veldexcursies en een bezoek aan het Woudagemaal worden ook toekomstige generaties zich bewust van het belang van goed waterbeheer.

'EN WAT DOEN WE MORGEN MET HET WATER IN FRYSLÂN EN HET WESTERKWARTIER?'

Ontwikkeling

Vier van de laatste vijf zomers in Fryslân waren (te) droog. Toch valt er over een heel jaar gemeten niet minder neerslag, maar juist meer. Het regent minder vaak, maar wel harder in zwaardere buien. Klimaatverandering is wereldwijd. De gletsjers in de bergen smelten weg, het ijs op de noord- en zuidpool neemt af, de zeespiegel stijgt en aan de gemiddelde temperatuurstijging komt nog geen eind.

Niet alleen door klimaatverandering, maar ook de Europese wet- en regelgeving, maatschappelijke ontwikkelingen en het Nationaal Programma Landelijk Gebied zijn de oorzaak dat het werk van Wetterskip Fryslân steeds complexer wordt. Er komen dus ingewikkelde vraagstukken op ons af. In het Regeerakkoord is opgenomen dat water en bodem sturend worden voor de inrichting van ons land. Dit vraagt van het waterschap, als waterautoriteit, een prominentere positie. Naast de rol van beheerder, komt daar de rol als regisseur in de gebiedsontwikkeling bij. De kosten van deze regisseursrol en de uitvoeringskosten als gevolg van de klimaatadaptatie kunnen niet alleen op het bordje van de inwoners van Fryslân en het Westerkwartier gelegd worden. De aanpak van klimaatverandering is een nationaal vraagstuk en daar horen ook rijksmiddelen bij. De FNP is van mening dat het Rijk het Deltafonds moet ophogen. De waterschappen moeten niet alleen voor het Hoog Water Beschermings Programma (HWBP) een beroep op het Deltafonds kunnen doen, maar ook voor alle andere aspecten van klimaatadaptatie. Naast organisatiekosten kan hierbij gedacht worden aan kosten voor de aanpassing van de ruimtelijke inrichting en voor aanpassingen in het zoetwaterbeheer.

De Friese overheden: provincie, gemeenten en het waterschap zijn samen verantwoordelijk voor de Friese aanpak van klimaatadaptatie. Goede samenwerking en een evenwichtige, goed op elkaar afgestemde taakverdeling tussen deze drie overheden is daarom nodig. Maar ook de inbreng van boeren- en natuurorganisaties, gebiedscolletieven, kennis van onze hogescholen en aanverwant bedrijfsleven is nodig om de toekomst met vertrouwen tegemoet te kunnen zien. De vraag die Wetterskip Fryslân zich de laatste jaren luidop stelt is: **"En wat doen we morgen met het water in Fryslân en het Westerkwartier?"** Wij moeten ver in de toekomst kijken. Samen kunnen we op het gebied van water Fryslân en het Westerkwartier veilig, schoon en gezond houden.

1. VEILIG

Zeedijk – primaire kering

Het waterschap investeert de komende tien jaar stevig in de veiligheid van Fryslân. Met de nieuwste klimaatinzichten wordt er gewerkt aan het versterken van de zeedijk. De FNP wil dit op de meest duurzame en natuurlijke wijze uitvoeren en kiest daarom voor een veelal groene kering. Daar waar aan de waddenkant nog geen voorland (kwelder) is gevormd, moet dat bevorderd worden. Dat is in de toekomst de meest natuurlijke wijze om het achterland te beschermen. De FNP is van mening dat het aanzicht van een aantal dorpen, Peazens en Wierum, niet aangetast mag worden door de dijkversterking. Hier moet de oplossing gezocht worden in het verzwaren van de zeedijk aan de waddenkant, ook al is dat Natura2000 gebied. Onderzocht moet worden of met het toepassen van innovatieve technieken de bestaande zeedijk aan de veiligheidseisen kan voldoen.

Het Rijk heeft middels het “Programma Aanpak Grote Wateren” geld beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de ecologie op en om de zeedijk. De FNP is daar voorstander van. Zo pleiten wij voor meer kruiden- en bloemrijke dijken. Zoet-zout waterovergangen zijn voor de vispassage van groot belang. Hierbij moet voorkomen worden dat in de aanliggende landbouwgrond verdere verzilting optreedt. Het hoogwaardige landbouwgebied in Noordwest en Noordoost Fryslân mag door de dijkversterking geen beperkingen opgelegd worden.

De FNP is, daar waar het om de natuurwaarden kan, voorstander van het aanleggen van een fietspad buitendijks. Het Wad is een uniek natuurgebied waarvan iedereen moet kunnen genieten. In de gebiedsprocessen worden de wensen van ondernemers, natuurorganisaties en omwonenden meegenomen. In aanmerking moet worden genomen dat het Wad een gebied is van stilte en duisternis – en dat moet zo blijven. Ook al omdat het een belangrijk rust- en foerageergebied voor vogels is. Op een beperkt aantal plekken kan onder de juiste voorwaarden meer ruimte gegeven worden aan de toerist en recreant.

Waddeneilanden en regionale keringen

In het verleden is in het “Bestuursakkoord Water” afgesproken dat ook de dijk- en duinwaterkeringen van de Friese Waddeneilanden bij het waterschap ondergebracht zullen worden. De FNP is hiervan geen verklaard tegenstander, maar stelt wel voorwaarden. In elk geval moet het Rijk een bruidsschat meegeven, waar ook het langjarig onderhoud in verrekend is. Het mag niet zo zijn dat onze inwoners meer belasting moeten betalen voor een nationaal probleem. De FNP is van mening dat het Rijk voor 100% verantwoordelijk moet zijn voor de primaire keringen.

De regionale keringen zijn van groot belang voor het achterliggende (landbouw)gebied. Hoogte en stabiliteit van de boezem- en polderkaden moeten op orde zijn en blijven. Om de druk op de kaden te verminderen moet naar meer retentiepolders gezocht worden. Bij extreme neerslag kan het water zo tijdelijk opgevangen worden. Hierbij wordt vooral ook de samenwerking met de terreinbeherende organisaties (TBO's) gezocht.

- ♥ **Wij kiezen voor een bloemrijke groene zeedijk**
- ♥ **Geen dijkdoorbraken met risico op toename van verzilting**
- ♥ **Aangroei van kwelderland wordt bevorderd**
- ♥ **100% bekostiging van de primaire keringen door het Rijk**

2. SCHOON EN GEZOND WATER

Grondwater

De FNP is voor schoon drinkwater, voor schoon water voor het vee en de visstand en voor schoon water om in te zwemmen. Duurzaam waterbeheer betekent voor de FNP dat de behoefte van vandaag niet ten koste mag van de behoeften van komende generaties en dat het landschap en de bodem niet aangetast mogen worden. De FNP is daarom tegen experimenten met CO₂-opslag, schaliegaswinning en opslag van chemisch of radio-actief afval in de Friese bodem. Nieuwe boringen naar aardgas, daar is de FNP faliekant op tegen! Schoon grondwater is van levensbelang voor ons drinkwater.

**'SCHOON GRONDWATER IS
VAN LEVENSBELANG VOOR
ONS DRINKWATER.'**

Schoon water

De KRW (Kader Richtlijn Water) stelt hoge eisen aan de waterkwaliteit en aan de ecologie in en rond het water. Het waterschap moet in 2027 aan die eisen voldoen. Kortgeleden heeft "Brussel" die eisen nog eens aangescherpt. De FNP wil voldoen aan de eisen van de KRW, maar wij gebruiken daarbij ook ons gezonde verstand. De laatste procenten zijn altijd lastig te realiseren. De FNP wil dan een goede afweging (kosten/baten) maken voordat het geld ingezet wordt. Bij het behalen van de doelen zijn wij ook afhankelijk van de inzet van derden (provincie en gemeenten). Dat vraagt om een goede afstemming bij het behalen van de resultaten.

Veel regenwater wordt nu nog via de gemeentelijke riolering afgevoerd naar de zuiveringsinstallaties (RWZI's). Gemeenten moeten zich inspannen om het regenwater van het riool af te koppelen. Dat voorkomt dat overstorten overlopen en het rioolwater in het boezemwater terecht komt.

Alle vervuilende stoffen kunnen nu nog niet uit het afvalwater gehaald worden. Onder anderen medicijnresten en metalen spelen daarbij een rol. De FNP wil innovatiegelden inzetten om dit probleem op te lossen. Dit in samenwerking met de Unie van Waterschappen, hogescholen en bedrijfsleven. Het uiteindelijke streven moet zijn dat het restslib uit de RWZI niet meer verbrand hoeft te worden, maar als grondstof opnieuw gebruikt kan worden.

De verontreiniging (lozingen) door de recreatie- en beroepsvaart is nog altijd niet adequaat opgelost. Het samenwerkingsverband tussen waterschap, provincie, gemeenten, de Marrekrite, Hiswa en beroepsvaart moet nieuw leven ingeblazen worden. Er moeten meer innamepunten voor vervuild water komen. Alle oppervlaktewater moet geschikt zijn als zwemwater. De FNP is van mening dat het zogenoemd "wildzwemmen", buiten de gecontroleerde zwemlocaties, mogelijk moet blijven.

- ♥ **Geen verontreinigende boringen en opslag in onze bodem**
- ♥ **Meer innamepunten voor vervuild water voor de beroeps- en recreatievaart**
- ♥ **Meer onderzoek om medicijnresten uit het rioolwater te halen**
- ♥ **Aan het wildzwemmen worden geen beperkingen opgelegd**

3. NATUUR EN LANDBOUW

Boeren met de natuur

Voor de FNP is de natuur en het Friese landschap in haar volle omvang een kernkwaliteit van Fryslân en van onze samenleving. De provincie Fryslân is een aantal jaren geleden niet voor niets uitgeroepen tot de mooiste provincie van Nederland. Dat willen wij in stand houden en daar mogen wij van genieten en profiteren. De provincie is de regisseur als het gaat om het landelijk gebied. Wij zien de natuur niet als een kostenpost. In tegendeel, de natuur levert veel op. Voor het welzijn van mens en dier, maar ook economisch gezien is de natuur van groot belang voor recreatie en toerisme. Daarom, de natuur is ons groene goud waar wij zorgvuldig mee om moeten gaan.

De FNP is van mening dat agrariërs in Fryslân ook in de toekomst nog goed moeten kunnen boeren. Daarbij koersen wij op een sector met kringloop-, biologische en grondgebonden landbouw. Op de klei-, veen- of zandgrond: elk gebied heeft zijn specifieke aanpak. De sector staat onder druk vanwege het teveel aan stikstofuitstoot, het verlies van de derogatie, het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen enz. De sector heeft een opgave om te boeren met gezondere grond en schoner water. Verscheidene boeren zetten uit eigen beweging al grote stappen in het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Het rapport Remkes geeft aan dat er voor de agrarische sector zeker toekomst is. De FNP kiest daarbij voor de Friese aanpak.

De Natura2000 gebieden in Fryslân zijn erg waardevol en mogen niet verder aan kwaliteit verliezen. Een goed waterpeil in en rondom de natuurgebieden is van groot belang om de waarde daarvan in stand te houden.

Veenweide en funderingsschade

In de Veenweidevisie, vastgesteld door provincie en waterschap, wordt richting gegeven aan het veenweidevraagstuk. Om verdere bodemdaling te voorkomen moet het waterpeil in dit gebied hoger worden. Niet alleen om het veen te behouden en de CO₂ uitstoot te verminderen, maar ook om het verdrogen van de hoge zandgronden en de opdringende verzilting te bestrijden.

De komende jaren zullen in de gebiedsprocessen de nodige stappen gezet moeten worden. Dat vraagt om maatwerk per gebied. Bij de Rijksoverheid ligt geld op de plank voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer en 'klimaatgeld' voor de CO₂ aanpak. De boeren krijgen uit de klimaatgelden financiële steun om hun bedrijfsvoering aan te passen om met een hoger waterpeil goed te kunnen boeren.

Provincie en Wetterskip Fryslân hebben aangegeven zich moreel verantwoordelijk te voelen voor schade aan funderingen in het Veenweidegebied. Het juridische standpunt is dat eigenaren van woningen/gebouwen zelf verantwoordelijk zijn voor de ontstane schade aan

hun bezit. Een en ander is vastgelegd in het rapport “Funderingsaanpak”. De FNP vindt het een goede zaak dat het Funderingsloket zo ingericht wordt dat iedereen in het gebied goede voorlichting krijgt en hulp krijgt bij het opstellen van een schade-herstelplan. Dat neemt niet weg dat met dit uitgangspunt eigenaren zelf voor de schade blijven opdraaien. Zij kunnen geld lenen met een garantstelling. De FNP is van mening dat een deel van de schade als compensatie uitgekeerd moet worden. Wij willen daarom een deel van de klimaatgelden die vrij komen voor het Veenweidegebied hiervoor beschikbaar stellen. Ook mensen met een smalle beurs moeten in een veilig en gezond huis kunnen leven.

Grutte en Lytse Bouhoeke

Direct achter de zeedijk ligt een rijk akkerbouwgebied, geschikt voor (poot)aardappelen, bieten, granen, kool, enz. De FNP heeft aandacht voor dit gebied, dat gevoelig is voor verzilting. Zoals bij het hoofdstuk over de primaire kering al is aangegeven, moet voorkomen worden dat de zout-zoetovergangen verdere verzilting veroorzaken. Dat geldt in onze ogen ook voor het Lauwersmeer. De FNP vindt dat we geen risico voor de landbouw moeten nemen door het Lauwersmeer zouter te maken.

Op middellange termijn kan met het doorspoelen van het landbouwgebied met water vanuit het IJsselmeer

de verzilting nog wel onder controle worden gehouden. Voor de langere termijn moet studie uitwijzen of nieuwe technieken (bijv. verticale drainage) effectief kunnen zijn.

Het weidegebied (de Greidhoeke)

De FNP staat voor een integrale aanpak van het waterbeheer met andere belangen zoals natuur, cultuurhistorie, energie, economie en recreatie. Dat geldt ook voor de Greidhoeke. In de Greidhoeke is op een aantal plekken nog het oude boerenland te vinden. De FNP vindt dat dit niet verloren mag gaan. Onderzocht moet worden of er grotere peilvakken gemaakt kunnen worden, om zo de vervangingskosten van ruilverkavelingsgemalen te vermijden.

- ♥ **Klimaatgeld Veenweide deels inzetten voor funderingsschade**
- ♥ **Een hoger waterpeil in het Veenweidegebied**
- ♥ **Met de agrarische sector in de gebiedsprocessen toewerken naar toekomstbestendige landbouw**
- ♥ **Geen verdere verzilting van het Lauwersmeer**

4. VOLDOENDE ZOET WATER

Droog en nat gaan hand in hand

In de inleiding hebben we al de ontwikkeling aangegeven dat het aantal droge zomers toeneemt, maar tegelijkertijd ook de neerslag. Enerzijds geeft dit problemen met een te lage grondwaterstand in de zomer, anderzijds hebben we problemen met het tijdig afvoeren van het water bij zware clusterbuien. De natuur heeft stevig te lijden van de elkaar opvolgende droge zomers, maar ook de boeren op de zandgrond krijgen grotere problemen met de watervoorziening.

De FNP is van mening dat in de hogere gebieden het water langer vastgehouden moet worden. De laatste jaren is hiervoor ook meer aandacht gekomen. Bij extreme clusterbuien en in langere perioden met neerslag kan de

capaciteit in de boezem en de (overloop)polders gebruikt worden om het water langer vast te houden. Met de hedendaagse betrouwbare weersvoorspelling kan er gemakkelijker aan de knoppen gedraaid worden. Veiligheid (kaden op hoogte en sterkte) speelt hierbij een rol.

In de Blauwe Omgevingsvisie moet ook aandacht geschonken worden aan het grote belang van de zoetwatervoorraad in het IJsselmeer en Lauwersmeer. Niet alleen Fryslân maakt gebruik van deze belangrijke buffers om in tijden van droogte water in te laten, maar ook andere waterschappen doen een beroep op deze voorraad. Tegelijkertijd moet bekeken worden of wij in de toekomst het teveel aan water nog wel onder vrij verval vanuit het IJsselmeer en het Lauwersmeer kunnen lozen op de Waddenzee. Onderzoek moet uitwijzen of hier in de toekomst beheersmaatregelen (zeegemalen) genomen moeten worden.

- ♥ **Meer wateropvang in de hogere gebieden van Fryslân**
- ♥ **IJsselmeer en Lauwersmeer blijven van groot strategisch belang voor de zoetwatervoorraad**
- ♥ **Werken aan meer retentiepolders voor het tijdelijk bergen van water**

5. BIODIVERSITEIT EN KLIMAATADAPTATIE

Ambitie

Aandacht voor biodiversiteit en ecologie speelt een belangrijke rol in het waterschaps-
werk. Het waterschap kan helpen om de biodiversiteit in haar werkgebied te versterken.
De teloorgang van de biodiversiteit wordt wetenschappelijk aangetoond. Zo is het aantal
insecten de laatste jaren drastisch afgenomen, terwijl deze juist van groot belang zijn, ook
voor de agrarische sector. In mei 2021 is de nota “Ambysje bioferskaat Wetterskip Fryslân”
vastgesteld en voor de komende twee jaar is er incidenteel € 200.000 beschikbaar. De
FNP is van mening dat er structureel geld beschikbaar moet komen om de ambitie van
het waterschap waar te maken.

Een integrale aanpak staat voorop: werk met werk maken. Hierbij moet ook de samen-
werking en inbreng gezocht worden met de agrarische collectieven in Fryslân en aansluiting
gezocht worden bij het Deltaplan Biodiversiteitsherstel van de Unie van Waterschappen.

Exoten

Mede door de klimaatverandering (stijging van de temperatuur) verdwijnen planten- en
diersoorten, maar er komen ook nieuwe soorten voor terug. Dat hoort ook bij de natuur.
Sommige soorten zijn hier evenwel minder welkom. De muskusrat is succesvol bestreden,
maar nu spelen bijvoorbeeld de Amerikaanse rivierkreeft en vooral de waternavel ons
parten. De eerste zorgt door graafwerk voor ondermijning van de slotkanten en kaden.
De tweede groeit zo hard dat het de doorstroming van het water hindert. De bestrijding
van deze soorten kost veel geld. Een logische gedachte is om uit de eerder genoemde
klimaatadaptatie-pot ook geld beschikbaar te krijgen voor exotenbestrijding. Het is een
landelijk probleem. Tegelijkertijd moeten wij alert zijn op nieuwe exoten. ▶

Weidevogelland

Het weidevogelbeheer is voor de FNP erg belangrijk. In natuurgebieden zoals Skrok en Skrins, de Skriezekrite Idzegea, in het land van Murk Nijdam bij Wommels en bij tal van andere boeren wordt, met behoud van de agrarische functie, een geweldige biotoop gerealiseerd voor onze weidevogels. Het waterpeil is in deze gebieden van groot belang. Bij het beheer van water en landschap wil de FNP sturen op een weidevogelvriendelijke aanpak. Wij vragen van het waterschap, in afstemming met het provinciaal beleid, hier in het dagelijkse werk rekening mee te houden. De FNP wil dat boeren die aan weidevogelbeheer doen zelf de mogelijkheid hebben om het waterpeil op hun land te verhogen.

Visstand

Bij biodiversiteit en ecologie hoort in de wateren van Fryslân en het Westerkwartier ook een gezonde visstand. In het uitvoeringsplan van de KRW worden passende maatregelen genoemd om de habitat van de verschillende vissoorten te verbeteren. Beroeps- en sportvissers hebben hier alle belang bij. De sportvissers zijn een recreatief-toeristische, maar ook economische factor van belang in Fryslân en verdienen beleidsmatige en praktische steun van de provincie en het waterschap. De visplekken moeten toegankelijk zijn, ook voor mensen met een beperking.

Klimaatadaptatie

Wij zijn samen verantwoordelijk voor onze leefomgeving. De hete zomers en extreme buien zorgen voor overlast. In samenwerking met provincie, gemeenten, woningbouwcorporaties en vooral ook de burgers kan onze leefomgeving tijdig aan de klimaatverandering aangepast worden. Meer groen in de bebouwde kom van stad en dorp, meer natuurlijke tuinen, het opvangen van regenwater voor eigen gebruik, sedum op de platte daken, het draagt allemaal bij. De FNP wil dat de overheden een publiekscampagne opzetten om deze aanpak te bevorderen.

Wetterskip Fryslân wil in 2030 klimaatneutraal zijn. Duurzame watergerelateerde initiatieven van derden, die wil de FNP zoveel als mogelijk faciliteren. Maar ook zaken als het maken van biogas uit bermgras en hekkelspecie gebruiken voor bokashi, verdienen steun. Het uitvoerend werk van het waterschap moet zoveel als het kan duurzaam aanbesteed worden.

- ♥ **Structureel budget voor meer biodiversiteit bij het waterschap**
- ♥ **Het waterschap werkt nauw samen met de agrarische collectieven**
- ♥ **Met gemeenten bevorderen dat bewoners hun tuin groener inrichten**
- ♥ **Exotenbestrijding bekostigen uit klimaatgelden**
- ♥ **Duurzame initiatieven van derden krijgen onze steun**

6. BETAALBAAR

Belasting

In de voorbije vier jaar zijn de belastingtarieven van Wetterskip Fryslân fors verhoogd. De schulden van het waterschap zijn hoog. Dar komt bij dat er in de komende jaren veel kapitaalgoederen aangepast of vervangen moeten worden (gemalen, duikers, kaden enz.). Dat vraagt grote investeringen. De FNP wil dat het waterschap exact in beeld brengt hoe onze kapitaalgoederen (assets) er bij staan. Met goed databeheer en met moderne inspectiemethoden kan een risicogestuurde vervangingsplanning gemaakt worden. Daarmee kunnen wij voor de komende 15 jaar een verstandig financieel beleid uitstippelen en de belastingtarieven zo laag mogelijk houden. Zoals in de inleiding is aangegeven zal het Rijk het waterschap financieel moeten ondersteunen om al het werk uit te kunnen voeren. Het moet duidelijk zijn dat het waterschap efficiënt werkt en dat de ambtelijke organisatie in verhouding staat tot het werk dat uitgevoerd moet worden. De FNP wil niet tornen aan de kwijtschelding van 100% voor de minima.

De FNP huldigt het principe 'de vervuiler betaalt'. In de nieuwe bestuursperiode zal beoordeeld worden of de toedeling van kosten naar waterbeheer en zuiveringsbeheer nog overeenkomt met de werkelijkheid. De lasten moeten bij de juiste doelgroep in rekening gebracht worden. De tarieven voor vergunningverlening moeten meer in evenwicht gebracht worden met de kosten.

Vaak wordt een beroep gedaan op de deskundigheid van het waterschap, bijvoorbeeld bij nieuwbouwplannen en bij het aanleggen van infrastructuur. De FNP is van mening dat het waterschap zich hierbij zakelijk op moet stellen en advieskosten in rekening moet brengen.

Met minder meer doen

Een meer regisserende rol van het waterschap vraagt om een ambtelijke organisatie die daarop is toegerust. Het betekent niet alleen dat er meer werk op de organisatie afkomt, maar dat er ook andere competenties gevraagd zullen worden. Tegelijkertijd wordt het in de hedendaagse krapte op de arbeidsmarkt telkens lastiger om de juiste mensen te vinden. Dit vraagt om een organisatie die de nadruk legt op doelmatigheid. Het benutten van de nieuwste digitale technieken en de digitalisering vormen een belangrijke voorwaarde om met minder financiële middelen en minder mensen meer te doen. De jaarlijkse schouw en het opsporen van illegale dempingen op basis van drone-beelden en kunstmatige intelligentie zijn hiervan treffende voorbeelden. De FNP is van mening dat deze ontwikkelingen verder uitgebouwd moeten worden. Met meer inzicht in de data en met continu toezicht krijgen we betere besluitvorming omtrent het beheer van het water- en zuiveringssysteem. Zo kunnen we doelmatiger en goedkoper werken.

- ♥ **Advies aan derden moet in rekening gebracht worden**
- ♥ **De onderhoudstoestand van de kapitaalgoederen moet scherp in beeld gebracht worden**
- ♥ **Optimaal gebruik maken van de nieuwste technische ontwikkelingen**
- ♥ **Een rijksbijdrage aan de veranderende rol van het waterschap**

WAAR HEBBEN WIJ AAN GEWERKT?

De FNP is in de bestuursperiode 2019-2023 met twee mensen vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van Wetterskip Fryslân. Wij hebben verscheidene punten uit ons verkiezingsprogramma “Skjin wetter, skjinne loft en sûn lân achter feilige diken” ingebracht in de commissie- en bestuursvergaderingen van het waterschapsbestuur.

Waar mogelijk hebben wij geprobeerd om met andere partijen samen te werken, alleen bereik je niets.

Wij noemen hier een paar punten die mee door onze voorstellen en inzet tot stand zijn gekomen:

♥ BIODIVERSITEIT

Mede door onze inbreng is de nota “Ambysje bioferskaat by it Wetterskip” tot stand gekomen en is er € 200.000 beschikbaar gesteld.

♥ ZEEDIJK

De zeedijk tussen Koehoal en Lauwersmeer wordt versterkt in de groene variant, natuurvriendelijk. Voor Peazens en Wierum wordt i.v.m. het aanzicht van het dorp maatwerk geleverd.

♥ FRIES

De Friese taal heeft bij het waterschap een betere positie en meer aandacht gekregen. Dat is vastgelegd in de notitie “Frysk by it Wetterskip”.

♥ WATERPEIL

Er zijn meer mogelijkheden om van het standaard waterpeil af te wijken. Goed voor de natuur en de weidevogels.

♥ SLIBTRANSPORT

Bij het slibtransport met vrachtauto's naar Moerdijk wordt nu groene diesel gebruikt. Het milieu wordt zo minder belast.

♥ WEIDEVOGELS

Het waterschap staat nu toe dat in tijden van droogte, middels inlaten vanuit de polder en de boezem, water op het land kan stromen om de biotoop voor de weidevogels te verbeteren.

♥ KWIJTSCHELDING

De FNP heeft met andere partijen ervoor gevochten om de kwijtschelding voor de minima op 100% te houden. Gelukkig zijn de coalitiepartijen, CDA, CU, VVD, Geborgd ongebouwd, Geborgd gebouwd, Lagere Lasten Burger, na een jaar tot inkeer gekomen.

Natuurlijk zijn er tal van andere zaken behandeld waar wij onze mening over hebben geuit. Altijd met ons verkiezingsprogramma als basis. Dat zullen wij de komende vier jaar weer doen. Voor een veilig, schoon en gezond Fryslân en Westerkwartier.

DE ZEVEN KERNWAARDEN VAN DE FNP

DEMOCRATIE: De FNP vindt dat de macht over de overheid aan het volk toebehoort. Mensen moeten zoveel mogelijk worden betrokken bij het openbaar bestuur.

FEDERALISME: De FNP staat voor een staatsinrichting die mensen en lokale gemeenschappen de bevoegdheden en de middelen geeft om de eigen omgeving zoveel mogelijk zelf gestalte te geven. De FNP wil meer bevoegdheid voor de provincie, een sterker provinciaal bestuur en daarmee een sterker Fryslân.

INTERNATIONALISME: De FNP zoekt naar wat mensen bindt en beschouwt de wereld als een federatie van gemeenschappen. Mensenrechten en respect voor andere culturen en levensovertuigingen staan daarbij centraal.

TAAL EN CULTUUR: Taal en cultuur dragen sterk bij aan de identiteit en daarmee aan het welzijn van mensen. De FNP wil de Friese identiteit versterken en zet zich daarom in voor de Friese taal en cultuur. De FNP maakt zich sterk voor een Fryslân, waar ook andere talen en culturen gerespecteerd, gepraktiseerd en gewaardeerd worden, zoals het Bildts en het Stellingwerfs.

ONDERNEMINGSZIN: De FNP wil eigen initiatief, creativiteit, verantwoordelijkheid en ondernemingszin de ruimte geven, zodat mensen en gemeenschappen in staat zijn zich optimaal te ontwikkelen.

SOLIDARITEIT: De FNP is een gemeenschapspartij. Voor het behoud van de solidariteit moet begrip en respect van beide kanten tussen arm en rijk, jong en oud, gezond en ziek worden behouden en versterkt, zodat niemand aan de kant komt te staan.

DUURZAAMHEID: De FNP wil een duurzame wereld nalaten aan de komende generaties. In plaats van potverteren zoekt de FNP naar economische vormen van bestaan die een beter evenwicht garanderen tussen consumeren en behouden.

DE KANDIDATEN OP DE LIJST

1
**Bert
Vollema**
Tsjom

2
**Bram
Bonnema**
Frjentsjer

3
**Tryntje
Albada**
Twellingea

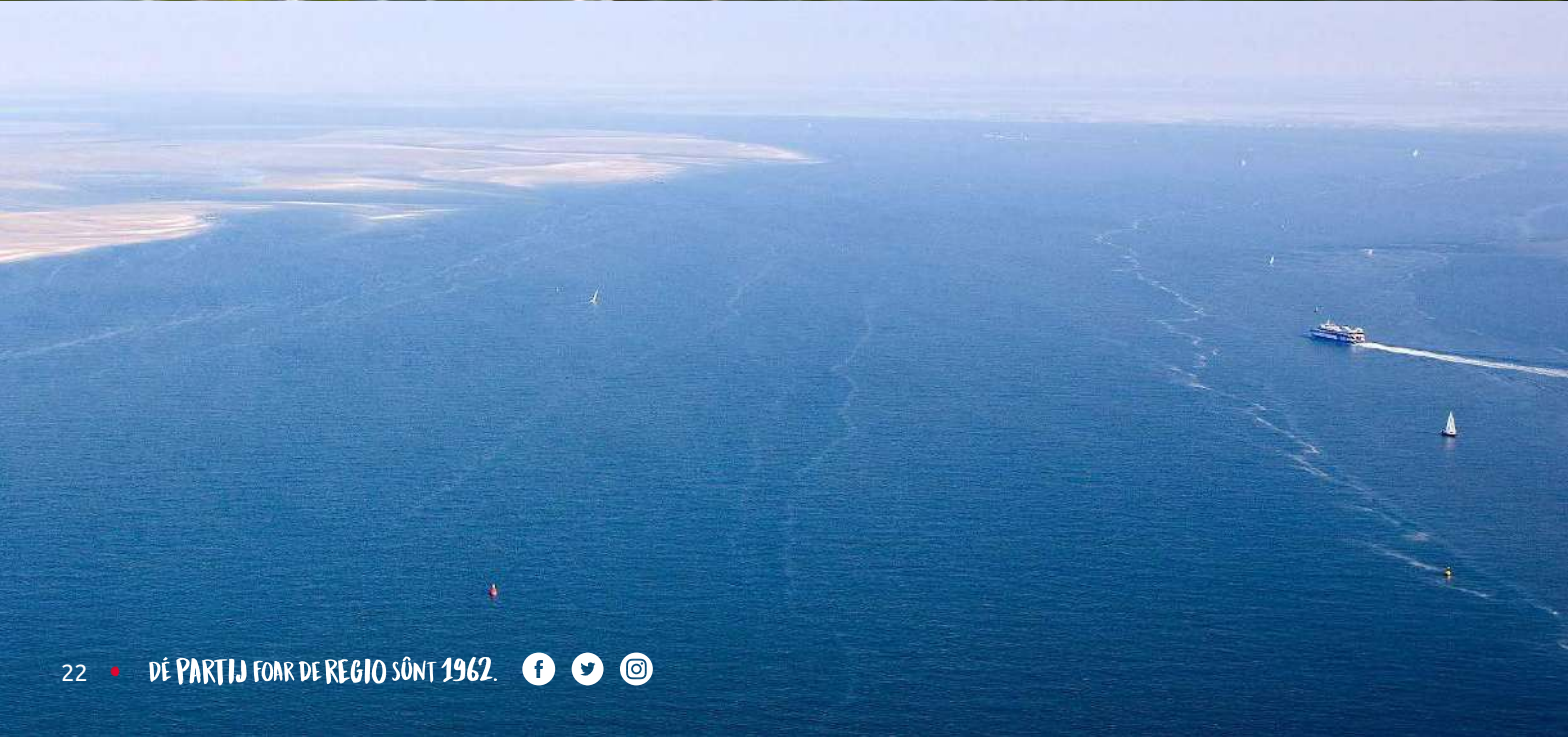
4
**Jan Pieter
van der Velde**
Ryptsjerk

5
**Anneke
Hylkema**
Aldegea (SWF)

- 6.** Gabe Schaaf, Baard
- 7.** Jeltsje Piersma, Nijemardum
- 8.** Ytzen van der Velde, de Grinzer Pein
- 9.** Jan van der Kooi, Ryptsjerk
- 10.** Doeke de Jong, Bitgummole
- 11.** Jan Benedictus, Boelensloane
- 12.** Anna Martha van der Mei, Tsjom
- 13.** Jan Roelof Buruma, Kollum
- 14.** Bauke Beart Keizer, Koarnjum
- 15.** Wopke Veenstra, De Harkema

**DÉ PARTIJ FOAR DE
REGIO SÛNT 1962.**

Colofon

FNP Waterschapsprogramma 2023 - 2027
Leeuwarden, december 2022

De programmacommissie

Bram Bonnema
Bert Vollema
Tryntje Albada
Jan Pieter van der Velde
Anneke Hylkema

DÉ PARTIJ FOAR DE REGIO SÛNT 1962.